

Polska spółka holdingowa

Polish Holding Company

dr hab. Marcin Jamroży, prof. SGH

Doktor nauk ekonomicznych, doktor nauk prawnych, doktor habilitowany nauk ekonomicznych, profesor uczelni w Instytucie Finansów SGH, doradca podatkowy, radca prawny, ORCID: 0000-0003-0536-3364

Magdalena Janiszewska

Pracownik naukowo-dydaktyczny w Instytucie Finansów SGH, menadżer ds. projektów podatkowych, ORCID: 0000-0001-9442-4426

Aleksander Łożykowski

Pracownik naukowo-dydaktyczny w Instytucie Finansów SGH, radca prawny, doradca podatkowy, dyrektor Departamentu Podatków Dochodowych w Ministerstwie Finansów, ORCID: 0000-0002-7349-5302

Jan Sarnowski, LL.M.

Pracownik naukowo-dydaktyczny w Instytucie Finansów SGH, LL.M., doradca podatkowy, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów, Pełnomocnik Ministra Finansów ds. współpracy międzynarodowej w zakresie VAT, ORCID: 0000-0001-5538-0109

Streszczenie

Podatkowa grupa kapitałowa, której utworzenie jest obwarowane w polskim prawie podatkowym licznymi warunkami, do tej pory nie cieszyła się szczególnie dużym zainteresowaniem podatników. W ramach tzw. Podatkowego Polskiego Ładu¹ złagodzone wymogi dotyczące jej zawiązania oraz wprowadzono tzw. polską spółkę holdingową. Celem artykułu jest analiza uwarunkowań podatkowych lokalizacji spółek holdingowych, ze szczególnym uwzględnieniem nowych regulacji w zakresie ich funkcjonowania w Polsce. Jednocześnie przedstawiono argumenty za reformą holdingowego prawa podatkowego.

Słowa kluczowe: podatkowa grupa kapitałowa, spółka holdingowa, Podatkowy Polski Ład.

Abstract

Under Polish tax law, a tax capital group, the creation of which is subject to numerous conditions, has not enjoyed particularly great interest from taxpayers so far. As part of the so-called taxation part of the Polish Deal, the requirements related to its establishment were eased and the so-called Polish Holding Company was introduced. The main purpose of the article is to analyze the tax requirements for the location of holding companies, with particular emphasis on new regulations regarding their functioning in Poland. The justification for the reform of the tax holding law was also presented.

Keywords: tax capital group, holding company, Tax Polish Deal.

1. WPROWADZENIE

Zglobalizowana gospodarka światowa w znacznym stopniu opiera się na transgranicznej działalności podmiotów powiązanych. Waga rozliczeń transgranicznych stale wzrasta. Holding stał się istotnym instrumentem w procesie konsolidacji finansowej i własnościowej. Stanowi on również instrument kształtowania obciążeń podatkowych podmiotów powią-

zanych kapitałowo, działających transgranicznie. Ustawodawstwo krajowe, wraz z prawem międzynarodowym i prawem unijnym, mają kluczowe znaczenie dla kształtowania międzynarodowego prawa podatkowego odnoszącego się do holdingów.

PGK, której utworzenie jest obwarowane w polskim prawie podatkowym licznymi warunkami, nie cieszyła się do tej pory

szczególnie dużym zainteresowaniem podatników². W ramach tzw. Polskiego Ładu złagodzone wymogi dotyczące jej zawiązania oraz wprowadzono instytucję tzw. polskiej spółki holdingowej. Podstawowym celem artykułu jest analiza uwarunkowań podatkowych lokalizacji spółek holdingowych w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem nowych regulacji, obowiązujących od stycznia 2022 r. Jednocześnie przedstawiono argumenty za reformą prawa holdingowego w ujęciu podatkowym.

2. POJĘCIE HOLDINGU

Dotychczas nie wypracowano jednej, ogólnie akceptowanej definicji holdingu³. Pojęcie to ma charakter interdyscyplinarny⁴, a sposób, w jaki spółka holdingowa jest definiowana, zależy m.in. od tego, czy przyjmuje się perspektywę prawną, podatkową czy ekonomiczną.

Zgodnie z podejściem, które zaprezentowali Gilberto Cárdenas oraz Sofía García Gamez, przez pojęcie holdingu należy rozumieć spółkę pośredniczącą, która posiada zdolność prawną i której celem jest posiadanie udziałów innych krajowych i zagranicznych spółek oraz zarządzanie takimi udziałami, mogącymi korzystać z preferencji podatkowych, gdy spełnią wymogi wynikające z prawa lokalnego⁵.

Terry S. Maness porównał holding do korporacji, której majątek składa się z udziałów i akcji, a której podstawową funkcją jest zarządzanie tymi spółkami.

Holding jest rozumiany również jako „hierarchiczna forma organizacyjna współdziałania przedsiębiorstw, oparta na powiązaniach kapitałowych oraz umożliwiająca koncentrację potencjałów ekonomiczno-gospodarczych w celu ich kooperowanego wykorzystywania w ramach wspólnie wyznaczonej strategii działania”⁶.

Inna definicja spółki holdingowej opiera się na wspólnym zarządzaniu grupą spółek, rozproszonych geograficznie, prowadzących podobną działalność albo – celem minimalizacji ryzyka – różne rodzaje działalności⁷.

Według Jana Krzysztofa Solarza przez to pojęcie należy rozumieć spółkę posiadającą udziały w innych spółkach na poziomie umożliwiający wpływ na podejmowane przez nie decyzje⁸.

Joanna Warchoła za spółkę holdingową uznaje spółkę kontrolowaną przez inną spółkę, bez względu na metodę tej kontroli⁹.

Według innego podejścia spółką holdingową jest spółka, której działalność polega na nabywaniu udziałów (akcji) innych podmiotów celem sprawowania kontroli nad tymi podmiotami lub też pakietami ich udziałów (akcji)¹⁰.

W literaturze wyróżnia się trzy kryteria, według których dany podmiot klasyfikuje się jako spółkę holdingową:

- 1) przygotowanie skonsolidowanego bilansu, zawierającego konta wyników finansowych spółki dominującej oraz spółek zależnych;
- 2) posiadanie większości głosów na zgromadzeniu wspólników (walnym zgromadzeniu akcjonariuszy);
- 3) zarządzanie spółkami zależnymi, które są zależne od decyzji spółki dominującej.

Spółki holdingowe mogą zostać sklasyfikowane jako czyste i mieszane¹¹. Do czystych spółek holdingowych należy zaliczyć te spółki, których działalność sprowadza się do posiadania udziałów innych spółek, zarządzania oraz admini-

strowania nimi, podczas gdy przedmiot działalności spółek holdingowych mieszanych, poza zakresem wskazanym powyżej, może również obejmować działalność komercyjną czy przemysłową. Przedstawione rozróżnienie jest o tyle istotne, że w niektórych jurysdykcjach, takich jak np. Szwajcaria, preferencje podatkowe są zależne od rodzaju spółki holdingowej. W tej jurysdykcji podatkowej z pełnego zwolnienia z opodatkowania korzystają jedynie czyste spółki holdingowe¹².

3. CZYNNIKI DETERMINUJĄCE LOKALIZACJĘ SPÓŁEK HOLDINGOWYCH

Decyzja o lokalizacji spółki holdingowej w danym państwie zależy od różnych czynników, takich jak polityka makro- i mikroekonomiczna rządu oraz czynniki społeczne i polityczne (m.in. stabilność polityczna, infrastruktura).

Innym motywem – przywoływanym przez Johna H. Dunninga – jest chęć wyprowadzenia inwestycji z danego kraju (ang. *escape investments*)¹³. Powyższe nawiązuje do wycofywania inwestycji z restrykcyjnych jurysdykcji, które cechuje wysokie efektywne opodatkowanie. Przedsiębiorstwa międzynarodowe decydują się na relokację ich inwestycji do państw oferujących korzystniejsze warunki ich prowadzenia, w tym podatkowe.

Szereg badań empirycznych akcentuje wpływ systemu podatkowego na decyzje co do lokalizacji spółki holdingowej¹⁴. Dodatkowo warto wspomnieć o deskryptywnych teoriach uwypuklających wpływ opodatkowania na lokalizację spółek holdingowych. Teorie w tym zakresie sformułowali m.in. Carlo Romano¹⁵, Nick Udall i Allan Cinnamon¹⁶ oraz John Mongan i Aman Johal¹⁷, ukazujący system podatkowy jako istotną zmienną wpływającą na lokalizację spółek holdingowych w poszczególnych jurysdykcjach podatkowych. Poza zmienną podatkową – zwracają przy tym również uwagę na inne zmienne, takie jak stabilność polityczna, silna waluta, stabilność ekonomiczna, prawo pracy, elastyczność regulacji prawnych czy zasoby ludzkie, język i kultura. Z kolei David Ficbauer i Mária Režňáková wskazali na rolę scentralizowanego przepływu środków pieniężnych oraz chęć uzyskania oszczędności w podatkach dochodowych dzięki wyższej stopie zadłużenia jednostek zależnych¹⁸.

Badania dotyczące spółek holdingowych w poszczególnych jurysdykcjach podatkowych oraz ich wpływu na wybór konkretnej lokalizacji przeprowadzili m.in. Wim Eynatten¹⁹ oraz Rolf Eicke²⁰. Obaj badacze odnieśli się przy tym do takich czynników, jak zwolnienie z opodatkowania dywidend i zysków kapitałowych jednostek zależnych spółek holdingowych, niskie opodatkowanie u źródła lub jego brak, brak regulacji odnoszących się do opodatkowania zagranicznych spółek kontrolowanych czy cienkiej kapitalizacji, niska stawka opodatkowania dochodów osób prawnych itp.

W literaturze można znaleźć również badania empiryczne wykorzystujące metody statystyczne. Wśród nich warto zwrócić uwagę m.in. na badanie Cárdenasa i Gamez, którzy podjęli próbę zbadania wpływu opodatkowania na lokalizację spółek holdingowych w Szwajcarii na podstawie metody najmniejszych kwadratów²¹. Innym przykładem jest analiza korelacji przeprowadzona przez Ficbauera i Režňákovą²², mająca na celu zbadanie przyczyn zakładania struktur holdingowych oraz osiągniętych w ich ramach efektów synergii.

4. REŻIM PODATKOWY DLA SPÓŁEK HOLDINGOWYCH

Głównym źródłem dochodów spółek holdingowych są dywidendy od spółek zależnych, jak również oprocentowanie pożyczek im udzielonych, dochody ze sprzedaży udziałów (akcji) w spółkach zależnych, z czynności zarządzania tymi spółkami oraz ze sprzedaży dóbr niematerialnych, takich jak patenty i licencje²³.

Brak unifikacji co do opodatkowania spółek holdingowych występuje również w Unii Europejskiej (UE), w poszczególnych krajach przyjęto bowiem zróżnicowane koncepcje, przy czym wspólnym mianownikiem dla nich są zasady przewidziane w dyrektywie 2011/96/UE (tzw. dyrektywa PS)²⁴. Tzw. teoria jedności zakłada traktowanie holdingu jako jednego podmiotu gospodarczego, co wiąże się z opodatkowaniem łącznego wyniku podatkowego (finansowego)²⁵. Inna koncepcja – teoria rozdziału – zakłada opodatkowanie spółek wchodzących w skład holdingu jak podatników niezależnych²⁶, przy czym transakcje pomiędzy nimi są neutralne podatkowo. Z kolei podejście mieszane łączy w sobie elementy obu opisanych powyżej teorii. Polska, obok takich państw jak Dania czy Niemcy, zdecydowała się na wybór podejścia mieszanego²⁷.

Państwa stają się atrakcyjne dla spółek holdingowych, jeśli oferują m.in. następujące preferencje podatkowe (np. w państwach Europejskiego Obszaru Gospodarczego [EOG]):

- 1) preferencje w odniesieniu do opodatkowania dywidend wypłacanych na rzecz spółki holdingowej. Dywidendy podlegają zwolnieniu z podatku u źródła w państwie siedziby spółki zależnej lub też niskiemu opodatkowaniu u źródła;
- 2) preferencje dotyczące opodatkowania otrzymanych dywidend w państwie rezydencji spółki holdingowej. Dochód (przychód) uzyskany przez spółkę holdingową z tytułu otrzymania dywidend od spółki zależnej podlega zwolnieniu z podatku dochodowego w państwie siedziby spółki holdingowej lub też opodatkowanie jest ustalone na niskim poziomie;
- 3) preferencje odnoszące się do opodatkowania dochodów ze zbycia udziałów. Dochód uzyskiwany przez spółkę holdingową ze zbycia udziałów w spółce zależnej podlega zwolnieniu z podatku dochodowego w państwie siedziby spółki holdingowej, ewentualnie opodatkowanie jest ustalone na jak najniższym poziomie.
- 4) preferencje dotyczące opodatkowania dywidend wypłacanych przez spółkę holdingową do spółek nadrzędnych (zwolnienie lub niskie obciążenie podatkowe).

Z podatkowego punktu widzenia niekorzystne jest w szczególności podwójne opodatkowanie dywidendy, następujące w pierwszej kolejności w spółce zależnej, a następnie w spółce dominującej – jako dochód z tytułu udziału w zysku. Opodatkowanie może być szczególnie dotkliwe na płaszczyźnie międzynarodowej, gdy spółki są zlokalizowane w różnych państwach. Państwa, które mają rozległą sieć umów o unikaniu podwójnego opodatkowania (np. Wielka Brytania czy Szwajcaria), są atrakcyjniejszymi miejscami lokalizacji spółki holdingowej niż jurysdykcje, które takich umów podpisały niewiele. W przypadku UE podwójnemu opodatkowaniu przeciwdziałają przepisy dyrektywy 2011/96/UE, przewidujące

zwolnienie od podatku potrącanego u źródła dochodu, dywidend i innych form podziału zysku, wypłacanych przez spółki zależne na rzecz ich spółek dominujących, o ile spełnione są określone warunki.

5. LOKALIZACJA SPÓŁEK HOLDINGOWYCH W UJĘCIU EMPIRYCZNYM

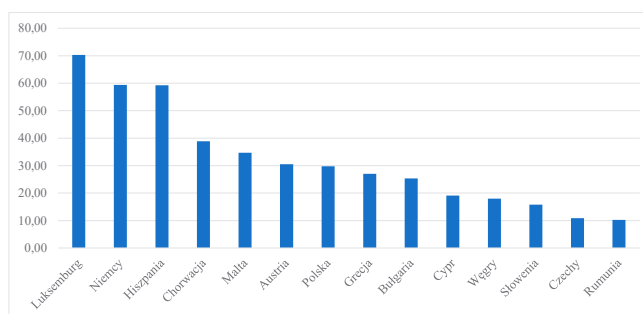
Jedną z jurysdykcji podatkowych, ocenianą jako szczególnie preferencyjna dla holdingów międzynarodowych, jest Królestwo Niderlandów. Kraj ten oferuje m.in. zwolnienie z opodatkowania u źródła dywidend wypłacanych spółce holdingowej oraz zwolnienie z opodatkowania zysków kapitałowych przy sprzedaży udziałów (akcji) w spółkach zależnych (z ang. *participation exemption*)²⁸.

Istotną preferencją jest również zwolnienie z opodatkowania dochodów uzyskanych ze zbycia papierów wartościowych. Przykładowo tego rodzaju dochody nie podlegają opodatkowaniu na Cyprze, podatek od zysków kapitałowych nie jest nakładany, o ile dochód nie pochodzi ze zbycia nieruchomości położonych na Cyprze lub jeżeli zbywane udziały odpowiadają majątkowi nieruchomemu położonemu w tym kraju²⁹.

Na zdolność do przyciągania struktur holdingowych, pozostającą w kontraście z wielkością gospodarki i terytorium państw, zwrócił uwagę m.in. Jack Mintz³⁰, który wymienił wśród tego typu państw m.in. Luksemburg i Holandię. Podejście to pozostaje aktualne do dziś także w przypadku Polski, co znajduje potwierdzenie w danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

Na wykresie 1 przedstawiono stosunek kapitalizacji giełdy do produktu krajowego brutto (PKB) krajów regionu. Na wykresie 2 porównano natomiast stosunek płatności dywidendowych z Polski do kapitalizacji giełdy kraju odbiorcy.

Wykres 1. Kapitalizacja giełdy jako % PKB (2020)

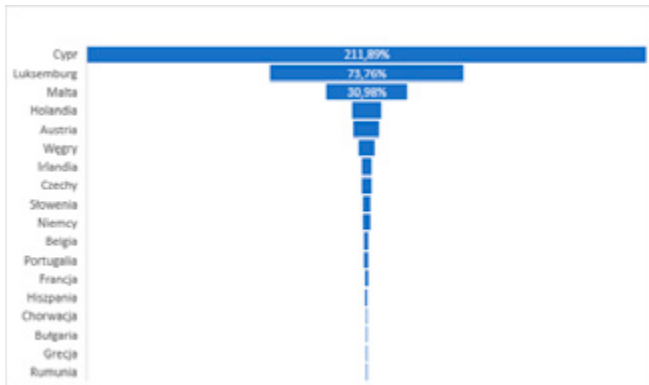
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Światowego.

Kapitalizację giełdy wyrażono przez iloczyn ceny i liczby akcji krajowych spółek publicznych, z wyłączeniem podmiotów holdingowych³¹. Kapitalizacja giełdowa odzwierciedla poziom rozwoju rynku kapitałowego i pośrednio siłę danej gospodarki, dlatego może stanowić miarodajny miernik do badania inwestycji kapitałowych i przepływów dywidendowych. Stosunek kapitalizacji giełdy (bieżącej wartości spółek notowanych na giełdzie) do PKB krajów regionu oscyluje na zbliżonym poziomie. Z tego można wnioskować, że znaczenie giełdy dla gospodarek regionu jest podobne.

Płatności dywidendowe ujęto jako sumę wypłaconych dywidend i innych przychodów w zyskach osób prawnych,

które zostały przekazane z Polski do poszczególnych jurysdykcji podatkowych w latach 2005-2019³².

Wykres 2. Stosunek płatności dywidendowych z Polski do kapitalizacji giełdy kraju odbiorcy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów i Banku Światowego.

Wysoka wartość wskaźnika płatności dywidendowych do kapitalizacji giełdowej co do zasady wskazuje na niewspółmiernie duży przepływ płatności dywidendowych z Polski do podmiotów z obcej jurysdykcji podatkowej, a w konsekwencji na atrakcyjność takiej jurysdykcji dla lokalizacji struktur holdingowych. Tytułem przykładu stosunek płatności dywidendowych na Cypr w porównaniu do wielkości cypryjskiej kapitalizacji giełdowej jest ponad 3000 razy większy niż odpowiedni stosunek dla Grecji. Stosunek ten jest porównywalny dla gospodarek Niemiec, Czech, Słowenii, Węgier, Austrii. Z tego można wnioskować, że wykorzystanie jurysdykcji cypryjskiej, maltańskiej i luksemburskiej przez spółki dokonujące inwestycji w Polsce jest znacząco większe niż w przypadku innych krajów UE.

Znaczny odpływ płatności biernych wypłacanych z Polski do takich krajów, jak Cypr, Luksemburg, Malta czy Niderlandy, pozostaje także w asymetrii w odniesieniu do wymiany handlowej Polski z tymi państwami. Żadne ze wskazanych państw, poza Niderlandami, nie należy do głównych partnerów handlowych naszego kraju³³. Wśród największych partnerów Polski pod względem eksportu należy wymienić: Niemcy (264,8 mld zł), Czechy (59,8 mld zł), Wielką Brytanię (58,2 mld zł), Francję (52,1 mld zł), Włochy (43,2 mld zł), Holandię (42,5 mld zł), Rosję (28,8 mld zł) oraz Stany Zjednoczone (26,2 mld zł)³⁴. Dla porównania w 2019 r. eksport Polski na Cypr wyniósł w przybliżeniu 0,082 mld euro³⁵, do Luksemburga – 0,377 mld euro³⁶, a na Malte – 0,046 mld euro³⁷. W przypadku Republiki Nauru dane na temat wymiany handlowej nie są obecnie publikowane³⁸, przy czym państwo to w Polsce jest kwalifikowane jako raj podatkowy³⁹.

Podobne tendencje można było zaobserwować w Niemczech na przełomie ostatniego tysiąclecia. Zgodnie z danymi Bundesbanku z 2002 r. w rankingu państw o największych zagregowanych sumach bilansowych firm z kapitałem niemieckim wysokie pozycje zajęły państwa, takie jak: Niderlandy (9,0% wszystkich aktywów), Luksemburg (8,6%) oraz Irlandia (4,1%)⁴⁰. Równocześnie w przypadku Niderlandów inwestycje firm niemieckich w środki trwałe oraz miejsca pracy, wyniosły niespełna 3%. Podobne obserwacje można

było poczynić w przypadku Irlandii, gdzie udział inwestycji przedsiębiorstw niemieckich, mierzony wedle tych samych parametrów, wyniósł mniej niż 0,5%, a w przypadku Luksemburga – 1,3% (dla udziału w aktywach trwałych) oraz 0,3% (dla udziału w utworzonych miejscach pracy).

Na podstawie tych danych uprawniona jest teza, że skala przepływów biernych z Polski (czy z Niemiec) nie musi zależeć od rozmiarów czy struktury wymiany towarów lub usług. Dla skali przepływów biernych kluczowe mogą (również) być inne motywy, w szczególności podatkowe. Brak nowoczesnych preferencji podatkowych stymulujących lokalizację spółek holdingowych może przyczyniać się do nieskuteczności w walce z międzynarodowym unikaniem opodatkowania⁴¹.

6. PGK

Instytucja PGK została wprowadzona do ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych⁴² w dniu 1 stycznia 1996 r.⁴³ Dodane do tej ustawy rozwiązania prawne miały w swych założeniach odpowiadać koncepcji jedności gospodarczej. W Polsce zastosowano jednocześnie pewien dualizm w zakresie prawnopodatkowej sytuacji holdingu. Po pierwsze, jest to dualizm stricte podatkowy. Spółki tworzące holding mogą zostać opodatkowane albo na zasadach ogólnych jako odrębni podatnicy, albo wspólnie jako PGK. Po drugie, w przypadku wyboru opodatkowania w formie PGK dualizm dotyczy zróżnicowanego opodatkowania poszczególnymi podatkami, choć wprowadzenie grup VAT od dnia 1 lipca 2022 r.⁴⁴ znacznie ogranicza te rozbieżności i jest znaczącym krokiem w kierunku wprowadzenia w Polsce kompleksowego prawa holdingowego.

Niewielkie wykorzystanie⁴⁵ omawianej konstrukcji skłania do refleksji, czy w wystarczającym stopniu odpowiada ona panującym obecnie realiom gospodarczym. Przeprowadzane dotychczas nowelizacje nie zmieniły istoty funkcjonowania PGK, ale przede wszystkim sprowadzały się do modyfikacji warunków ich tworzenia.

Istota instytucji PGK polega na tym, że wszystkie spółki wchodzące w jej skład ustalają wspólnie dochód, który dopiero jako całość podlega opodatkowaniu. PGK płaci zaliczki i podatek od dochodów, które stanowią różnicę między sumą dochodów a sumą strat poszczególnych podmiotów wchodzących w skład grupy⁴⁶. Podstawową korzyścią związaną z utworzeniem grupy jest zatem skonsolidowanie wyniku podatkowego przez spółki do niej należące, jak również wyłączenie stosowania do transakcji między podmiotami tworzącymi grupę przepisów o cenach transferowych.

Wśród zalet PGK wymienia się również możliwość potrącania strat poniesionych przez jeden podmiot należący do grupy od dochodów przed opodatkowaniem innego podmiotu. Dywidendy wypłacane pomiędzy spółkami wchodzącymi w skład takiej grupy kapitałowej nie podlegają opodatkowaniu. Brak jest także obowiązku sporządzania dokumentacji cen transferowych dla transakcji zawieranych między spółkami tworzącymi PGK.

Warto przy tym nadmienić, że od dnia 1 lipca 2022 r. polskie przepisy podatkowe umożliwią ponadto konsolidację podatników VAT (utworzenie grupy VAT) i zapewnią neutralność transakcji w ramach grupy VAT. W efekcie założenia grupy VAT transakcje przeprowadzane między spółkami na-

leżącymi do PGK będą podlegać zwolnieniu z podatku od towarów i usług⁴⁷.

PGK mogą tworzyć wyłącznie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, proste spółki akcyjne albo spółki akcyjne mające siedzibę na terytorium Polski. Przeciętny kapitał zakładowy, przypadający na każdą ze spółek, nie może być niższy niż 250 tys. zł (obniżenie z 500 tys. zł od dnia 1 stycznia 2022 r.⁴⁸). Co więcej, udział kapitałowy spółki dominującej w pozostałych spółkach powinien wynosić obecnie 75%. W spółkach tworzących grupę nie mogą wystąpić zaległości we wpłatach podatków stanowiących dochód budżetu państwa.

Katalog podmiotów, które mogą utworzyć PGK w Polsce, jest na tle innych państw europejskich dosyć wąski. Przykładowo zgodnie z przepisami obowiązującymi w Niemczech rolę podmiotu dominującego może odgrywać każde przedsiębiorstwo prowadzące działalność gospodarczą, w tym osoba fizyczna, osoba prawna oraz spółka osobowa, spółkami zależnymi mogą być natomiast osoby prawne, tj. spółka akcyjna (niem. *Aktiengesellschaft* – AG), spółka europejska, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (niem. *Gesellschaft mit beschränkter Haftung* – GmbH) oraz spółka komandytowo-akcyjna (niem. *Kommanditgesellschaft auf Aktien* – KGaA).

Warto również porównawczo zwrócić uwagę na wymogi kapitałowe, od których w niektórych jurysdykcjach europejskich odstąpiono. Przykładowo utworzenie spółki na Cyprze nie jest uzależnione od spełnienia warunków dotyczących opłacenia minimalnej wysokości kapitału zakładowego. Wymóg kapitałowy znajduje zastosowanie jedynie wtedy, gdy całościowym lub częściowym udziałowcem tej spółki miałby być podmiot spoza UE⁴⁹. Polski próg na poziomie 75%, po obniżeniu z poziomu 95%, znajduje się w średniej unijnej. Najwyższy próg, na poziomie 95% udziałów, jest stosowany we Francji i Holandii. Finlandia, Słowenia, Szwecja i Łotwa stosują próg 90%. W Hiszpanii, Wielkiej Brytanii wynosi on 75%. Z kolei Austria, Niemcy i Włochy dopuszczają 50-proc. próg udziału w kapitale⁵⁰.

W tym kontekście warto zwrócić uwagę na rezygnację z warunku polegającego na zakazie uczestnictwa podmiotów wchodzących w skład PGK w innych grupach jako udziałowców (akcjonariuszy). Powyższe zmuszało spółkę dominującą, decydującą się na utworzenie PGK, do pozbycia się udziałów w innych podmiotach, co mogło być sprzeczne z jej interesami gospodarczymi. Wyjątek stanowiły akcje spółek akcyjnych będące przedmiotem publicznego obrotu na giełdzie papierów wartościowych.

Istotnym czynnikiem wpływającym na osłabienie zainteresowania PGK jest ograniczenie kręgu spółek, które mogą tworzyć taką grupę, wyłącznie do spółek mających siedzibę w Polsce. Prawo podatkowe części państw UE przewiduje istnienie holdingów międzynarodowych. Przykładowo w skład niemieckiej PGK (niem. *Organschaft*) mogą wchodzić nie tylko spółki krajowe, ale również spółki zagraniczne. Jeżeli przedsiębiorstwo, które prowadzi działalność gospodarczą, wchodzi wraz ze spółkami zależnymi w skład grupy kapitałowej (koncernu), podmioty te mogą się opodatkować w ramach PGK⁵¹.

Nowelizacja w ramach Polskiego Ładu przewiduje nie tylko złączenie warunków tworzenia i funkcjonowania PGK,

ale również zabezpiecza je przed podatkowymi skutkami okresowego spadku zyskowności działalności takiej grupy. Omawiane zmiany są ukierunkowane na umożliwienie tworzenia PGK przez mniejsze podmioty, jak również urealnienie dotychczasowych warunków, których spełnienie decydowało o możliwości uzyskania statusu PGK, oraz uwzględnienie realiów gospodarczych funkcjonowania przedsiębiorstw.

Kluczową zmianą, wprowadzoną od dnia 1 stycznia 2022 r., jest zniesienie wymogu wykazania rentowności PGK na poziomie co najmniej 2% za każdy rok podatkowy. Dotychczas warunek ten stanowił barierę w tworzeniu PGK, ponieważ niósł za sobą ryzyko nieosiągnięcia takiego progu rentowności w trakcie funkcjonowania grupy (np. w okresie spowolnienia gospodarczego), co wiązałoby się z niekorzystnymi skutkami podatkowymi⁵².

W dalszej kolejności należy zwrócić uwagę na zmniejszenie minimalnego przeciętnego kapitału zakładowego spółek członków PGK z 500 tys. zł do 250 tys. zł. Obniżenie wymogów kapitałowych powinno skutkować szerszą dostępnością PGK dla krajowych struktur holdingowych.

Nie bez znaczenia jest również wprowadzenie możliwości rozliczenia straty poniesionej przez spółkę wchodzącą w skład PGK przed utworzeniem grupy na poziomie PGK, po spełnieniu ustawowych warunków. To kolejna zaleta nowego rozwiązania dla spółek, które dotychczas w ogóle nie miały możliwości rozliczenia straty⁵³.

Od dnia 1 stycznia 2022 r. zredukowano także formalności związane z utworzeniem PGK, tj. zniesiono formę aktu notarialnego, wymaganą do niedawna przy zawieraniu umowy o utworzeniu PGK.

7. POLSKA SPÓŁKA HOLDINGOWA

W ramach Polskiego Ładu od stycznia 2022 r. wprowadzono do polskiego systemu prawnego instytucję polskiej spółki holdingowej. Jest to część zmian mających na celu wzmocnienie konkurencyjności polskiego systemu podatkowego⁵⁴. Nowa regulacja jest skierowana do polskich spółek holdingowych, które posiadają krajowe lub zagraniczne spółki zależne. Stanowi ona alternatywę dla obecnie funkcjonującej instytucji PGK, gdyż ani spółki zależne spółek holdingowych, ani same spółki holdingowe nie mogą wchodzić w skład PGK⁵⁵. Z preferencji nie mogą skorzystać również beneficjenci zwolnień w ramach specjalnej strefy ekonomicznej lub Polskiej Strefy Inwestycji⁵⁶.

Regulacja opiera się na dwóch filarach:

- 1) pełnym zwolnieniu z podatku dochodowego od osób prawnych zysków pochodzących ze zbycia udziałów (akcji) w spółkach zależnych⁵⁷ oraz
- 2) zwolnieniu z tego podatku 95% dywidendy wypłacanej spółce holdingowej przez spółkę zależną⁵⁸.

Pozostała część dywidendy (5%) nie jest objęta zwolnieniem wynikającym z dyrektywy 2011/96/UE.

Spółka holdingowa jest uprawniona do korzystania ze zwolnienia z opodatkowania zysków ze sprzedaży akcji lub udziałów w spółkach zależnych, o ile złoży oświadczenie w tym zakresie do właściwego naczelnika urzędu skarbowego co najmniej 5 dni przed dniem transakcji⁵⁹.

Zwolnieniem nie jest objęte zbycie udziałów lub akcji w tzw. spółce nieruchomościowej, tj. w krajowej lub zagranicz-

nej spółce zależnej, jeżeli co najmniej 50% wartości jej aktywów stanowią nieruchomości lub prawa do nieruchomości położonych na terytorium Polski⁶⁰. Wyłączenie zwolnienia w tym zakresie wynika z założeń polityki fiskalnej, zakładającej opodatkowanie w Polsce zbycia nieruchomości położonych w Polsce oraz spółek posiadających takie nieruchomości – bez względu na to, czy zbywca jest polskim rezydentem podatkowym, czy nim nie jest. Możliwość skorzystania z tych preferencji została uwarunkowana posiadaniem przez spółkę holdingową co najmniej 10% akcji lub udziałów w spółce zależnej przez okres minimum roku⁶¹.

Polską spółką holdingową może zostać spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółka akcyjna o polskiej rezydencji podatkowej, przy czym jej pośrednimi i bezpośrednio udziałowcami nie mogą być podmioty posiadające zarząd, siedzibę, położenie lub miejsce rejestracji w jurysdykcjach:

- 1) które zostały wymienione w unijnym wykazie państw niepodlegających współpracy w celach podatkowych⁶²,
- 2) które stosują szkodliwą konkurencję podatkową lub
- 3) z którymi nie zawarto umowy, będącej podstawą prawną do wymiany informacji podatkowych.

Oprócz tego polska spółka holdingowa ma prowadzić rzeczywistą działalność gospodarczą⁶³, co wiąże się m.in. z wymogiem występowania substratu osobowo-majątkowego. Może to stanowić istotne ograniczenie dla inwestorów prowadzących działalność w formie holdingu finansowego⁶⁴, gdyż rzeczywistą działalność gospodarczą będzie można przypisać w głównej mierze holdingom operacyjnym i strategicznym⁶⁵. Spółka holdingowa powinna uczestniczyć w zarządzaniu spółkami zależnymi np. poprzez świadczenie na rzecz tych spółek usług finansowych, handlowych i technicznych. Powyższe każe sądzić, że prawo do korzystania z preferencji nie jest przypisywane czystym holdingom, tak jak dzieje się to w innych jurysdykcjach, np. w Szwajcarii.

Zgodnie z zamierzeniem ustawodawcy preferencje mają zastosowanie wyłącznie do tzw. holdingów jednopoziomowych, w których przypadku dywidenda jest przekazywana ze spółek operacyjnych bezpośrednio do spółki holdingowej. W związku z tym spółka zależna nie może posiadać powyżej 5% akcji lub udziałów w innych podmiotach, bez względu na ich lokalizację, tytułów uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym lub też w instytucji wspólnego inwestowania, ogółu praw i obowiązków w spółkach nieposiadających osobowości prawnej oraz innych praw majątkowych, które są związane z prawem do otrzymania świadczenia jako beneficjent lub założyciel trustu, fundacji lub innego podmiotu o podobnym charakterze.

Przepisy nie różnicują sytuacji inwestorów zainteresowanych ich zastosowaniem pod kątem tego, czy pochodzą oni z UE i EOG, czy spoza tego obszaru. Wprowadzone wymogi mogą jednak zmniejszyć zainteresowanie nową regulacją po stronie spółek zależnych zlokalizowanych w państwach członkowskich UE.

Po pierwsze, dyrektywa 2011/96/UE daje uprawnienie do zastosowania pełnego zwolnienia z opodatkowania dywidend.

Po drugie, wskazane rozwiązanie jest korzystniejsze, także biorąc pod uwagę, że objęcie zwolnieniem jest uzależnione od posiadania udziałów spółki zależnej nieprzerwanie

przez 2 lata⁶⁶. Wynika to z przepisu ustawy z dnia 15 lutego 1992 r., zgodnie z którym powyższy warunek może zostać spełniony także po wypłacie dywidendy⁶⁷.

Na nowej regulacji mogą również zyskać podmioty spoza UE i EOG, które w świetle nowych regulacji mają możliwość bezpośredniego inwestowania w Polsce, bez konieczności włączania do struktury działalności dodatkowych spółek rezydentów UE. Zainteresowanie omawianą preferencją może ograniczyć brak możliwości skorzystania z niej w przypadku, gdy spółki zależne kontrolują inne podmioty. Zamierzeniem ustawodawcy było nieobejmowanie preferencją struktur wielopoziomowych o zależnościach trudnych do weryfikacji.

8. ZAKOŃCZENIE

W wielu przypadkach Polska stanowiła źródło należności biernych dla rezydentów państw mających atrakcyjne ramy prawne dotyczące funkcjonowania i opodatkowania struktur holdingowych. Polskie ustawodawstwo podatkowe, obok instytucji PGK, nie oferowało nowoczesnych rozwiązań, zachęcających do podejmowania tego typu inwestycji w Polsce.

Zmiany wprowadzone od 2022 r. w przepisach o PGK, takie jak np. obniżenie wymagań kapitałowych, obniżenie wymaganego poziomu dochodowości czy obniżenie wysokości udziału spółki dominującej w spółce zależnej, przyczyniły się do ułatwienia tworzenia takich grup. Z kolei umożliwienie od dnia 1 lipca 2022 r. grupowania podmiotów na potrzeby podatku od towarów i usług rozszerzy zakres wspólnego rozliczenia powiązanych ze sobą gospodarczo podmiotów – z istotnym dla nich skutkiem płynnościowym.

Od dnia 1 stycznia 2022 r. obowiązują również nowe regulacje dotyczące polskiej spółki holdingowej. Jest ona uprawniona do zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych w zakresie dywidend otrzymanych od podmiotów zależnych oraz zysków ze zbycia udziałów (akcji) spółek zależnych. Nawiązuje ona do rozwiązań oferowanych w Niemczech, co – biorąc pod uwagę zaprezentowane dane statystyczne dotyczące tej jurysdykcji – może mieć korzystne przełożenie na poziom tego rodzaju inwestycji w Polsce.

Proces transformacji polskiego systemu podatkowego w kierunku większego dostosowania do wymogów współczesnej globalnej gospodarki i zjawiska konkurencji systemów podatkowych warto w kolejnych latach kontynuować. Dalszym analizom należy poddać w szczególności ograniczenie wymogu minimalnego okresu posiadania udziałów (akcji) przez spółkę holdingową w jednostkach zależnych oraz wymogu braku posiadania określonego poziomu kontroli w innych podmiotach przez spółki zależne.

Zyskanie przez Polskę miana jurysdykcji podatkowej atrakcyjnej dla holdingów ma kluczowe znaczenie nie tylko ze względu na chęć przyciągnięcia do naszego kraju inwestycji zagranicznych, ale również ze względu na walkę ze zjawiskiem międzynarodowego unikania opodatkowania.

Przypisy

¹ Zob. ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 2105 ze zm., dalej: ustawa z dnia 29 października 2021 r.

² Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Ministerstwo Finansów na dzień 1 czerwca 2021 r. w Polsce funkcjonowało łącznie 65 PGK.

- Więcej na ten temat: *Podatkowe grupy kapitałowe*, <https://www.gov.pl/attachment/df2e283c-5827-46ee-a5ad-0ff392abaf40>, dostęp: 23.01.2022.
- ³ D. Gajewski, *The Holding Company as an Instrument of Companies' Tax-Financial Policy Formation*, „Contemporary Economics” 2013, vol. 7, no. 1, s. 75-82.
- ⁴ J. Vlachs, *Investigating a Thin-Capitalization Rule: an option-based analysis*, „Politická Ekonomie” 2008, no. 56 (5), 656-668.
- ⁵ G.C. Cárdenas, S.G. Gamez, *The influence of the tax system on the location of holding companies in Switzerland*, „Competitiveness Review” 2015, vol. 25, no. 2, s. 218-237.
- ⁶ J. Toborek-Mazur, *Holding w aspekcie prawnym, bilansowym i podatkowym*, Kraków 2005, s. 12.
- ⁷ Tamże, s. 13-14.
- ⁸ J.K. Solarz, *Holding finansowy*, Warszawa 1992.
- ⁹ J. Warchol, *Umowy koncernowe w prawie niemieckim i polskim. Wzory umów*, Kraków 2001.
- ¹⁰ Ł. Ziółek, *Międzynarodowe planowanie podatkowe*, Warszawa 2007, s. 81.
- ¹¹ G.C. Cárdenas, S.G. Gamez, dz. cyt., s. 218.
- ¹² Tamże, s. 220.
- ¹³ J.H. Dunning, *Multinational Enterprises and the Global Economy*, Harlow 1993, s. 16.
- ¹⁴ Por. A. Oestreicher, A.R. Koch, *Corporate Average Tax Rates Under the CCCTB and Possible Methods for International Loss-Off set*, „FAT Working paper” 2008, no. 1, https://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm/SSRN_ID1456373_code834430.pdf?abstractid=1456373&mirid=1, dostęp: 23.01.2022; J.L. Zimmerman, *Taxes and Firm Size*, „Journal of Accounting and Economics” 1983, no. 5, s. 119-149.
- ¹⁵ C. Romano, *Holding company regimes in Europe: a comparative survey*, „European Taxation” 1999, vol. 7, no. 39, s. 256-269; M. Jamroz, *Motywy podatkowe bezpośrednich inwestycji zagranicznych polskich przedsiębiorców*, w: *O nowy ład finansowy w Polsce. Rekomendacje dla animatorów życia gospodarczego*, J. Ostaszewski (red.), Warszawa 2015, s. 597-616.
- ¹⁶ N. Udall, A. Cinnamon, *How to select a jurisdiction for your holding company*, „International Tax Review” 2004, vol. 10, no. 15, s. 18-21.
- ¹⁷ J. Mongan, A. Johal, *Tax planning with European holding companies*, „Journal of International Taxation” 2005, vol. 16, no. 3, s. 49-50.
- ¹⁸ D. Ficbauer, M. Režňáková, *Holding company and its performance*, „Acta Universitatis Agriculturae Et Silviculturae Mendelianae Brunensis” 2014, vol. 62, no. 2, s. 331.
- ¹⁹ W. Eynatten, *European holding company tax regime: a comparative study*, „European Taxation” 2007, vol. 12, no. 47, s. 562-570.
- ²⁰ R. Eicke, *Tax planning with Holding Companies – Repatriation of US Profits from Europe*, Amsterdam 2009.
- ²¹ G.C. Cárdenas, S.G. Gamez, dz. cyt.
- ²² D. Ficbauer, M. Režňáková, dz. cyt., s. 330.
- ²³ M. Hybka, *Schematy optymalizacji podatkowej europejskich struktur holdingowych*, „Zeszyty Naukowe SGGW w Warszawie. Ekonomika i Organizacja Gospodarki Żywnościowej” 2012, nr 97, s. 264.
- ²⁴ Dyrektywa Rady 2011/96/UE z dnia 30 listopada 2011 r. w sprawie wspólnego systemu opodatkowania mającego zastosowanie w przypadku spółek dominujących i spółek zależnych różnych państw członkowskich, Dz. Urz. UE L 345 z 29.12.2011, s. 8, dalej: dyrektywa 2011/96/UE.
- ²⁵ D. Gajewski, *Nowoczesne holdingowe prawo podatkowe jako forma przeciwdziałania międzynarodowemu unikaniu opodatkowania*, w: *Dylematy reformy systemu podatkowego w Polsce*, H. Dzwonkowski, J. Kulicki (red.), Warszawa 2016, s. 460.
- ²⁶ Tamże, s. 461.
- ²⁷ H. Litwińczuk, *Opodatkowanie koncernów. Rozwiązania w państwach Unii Europejskiej*, „Przegląd Podatkowy” 1995, nr 3, s. 18-20.
- ²⁸ Otterspeer Haasnot & Partners, Dutch and International Tax Counsel, *Summary of the Netherlands Tax Regime 2020. Relevant features for foreign investors*, May 2020, s. 6.
- ²⁹ Deloitte, *Cyprus Tax Facts 2020*, 2020.
- ³⁰ J. Mintz, *Conduit entities: Implications of indirect tax-efficient financing structures for real investment*, „International Tax and Public Finance” 2004, no. 11 (4), s. 419-431.
- ³¹ Kapitalizację giełdy wyrażono w dolarach amerykańskich. Pod uwagę wzięto ostatni dostępny rok: Cypr – 2019, Luksemburg – 2019, Malta – 2019, Holandia – 2017, Austria – 2019, Węgry – 2019, Irlandia – 2018, Czechy – 2019, Słowenia – 2019, Niemcy – 2019, Belgia – 2018, Portugalia – 2018, Francja – 2018, Hiszpania – 2019, Chorwacja – 2019, Bułgaria – 2019, Grecja – 2019, Rumunia – 2019. Bank Światowy, *Market capitalization of listed domestic companies (current US\$)*, CM.MKT.LCAP.CD, <https://databank.worldbank.org/reports.aspx?source=2&series=CM.MKT.LCAP.CD&country=>, dostęp: 25.12.2021.
- ³² Płatności wyrażono w złotych polskich. Dane Ministerstwa Finansów przygotowane na podstawie formularzy IFT, które sporządzają płatnicy podatku dochodowego od niektórych wypłat przekazywanych nierezydentom.
- ³³ Por. Główny Urząd Statystyczny, *Obroty towarowe handlu zagranicznego ogółem i według krajów w okresie styczeń-grudzień 2018 (dane tymczasowe)*, Warszawa 2019, s. 3.
- ³⁴ Tamże.
- ³⁵ Portal Promocji Eksportu, *Wymiana handlowa Cypru*, <https://www.trade.gov.pl/pl/aktualnosci/306966,wymiana-handlowa-cypru.html>, dostęp: 27.10.2021.
- ³⁶ Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii, Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej, *Wielkie Księstwo Luksemburga. Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską*, styczeń 2021, s. 3.
- ³⁷ Serwis Rzeczypospolitej Polskiej, *Malta*, <https://www.gov.pl/web/malta/malta>, dostęp: 27.10.2021.
- ³⁸ Zgodnie z treścią odpowiedzi podsekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych – z upoważnienia ministra – na zapytanie nr 2662 w sprawie nieutrzymywania przez Rzeczpospolitą Polską stosunków dyplomatycznych i konsularnych z Republiką Nauru wartość wymiany handlowej w 2006 r. między Polską i Nauru wyniosła 1,76 mln euro, przy czym cała kwota została w całości zaklasyfikowana jako wartość eksportu Nauru do Polski. Struktura towarowa tego eksportu pozwoliła jednak stwierdzić, że towary te nie pochodziły bezpośrednio z Nauru oraz nie stanowiły bezpośredniego przedmiotu wymiany polsko-naurańskiej, zostały bowiem w ten sposób zakwalifikowane wedle miejsca rejestracji producentów. Nauru jest bowiem powszechnie uznawane za raj podatkowy, a infrastruktura niezbędna do prowadzenia biznesu w rzeczywistości tam nie występuje. Zob. <http://orka2.sejm.gov.pl/IZ5.nsf/main/68C0F9B2>, dostęp: 27.10.2021.
- ³⁹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie określenia krajów i terytoriów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych, Dz.U. poz. 600.
- ⁴⁰ A.J. Weichenrieder, J. Mintz, *What determines the use of holding companies and ownership chains?*, „Working Papers” 2008, no. 08/03.
- ⁴¹ Odwrocenie miało to w zagranicznej luce w podatku dochodowym od osób prawnych, która z 2,3 mld zł w 2014 r. wzrosła do 3,2 mld zł w 2018 r. Polski Instytut Ekonomiczny, *Luka CIT w Polsce w latach 2014-2018*, Warszawa, lipiec 2020, s. 18.
- ⁴² Tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 1800 ze zm., dalej: ustawa z dnia 15 lutego 1992 r.
- ⁴³ Na mocy ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 142, poz. 704 ze zm.). Zob. D. Gajewski, *Nowoczesne holdingowe prawo podatkowe...*, dz. cyt., s. 458.
- ⁴⁴ Przepisy te wejdą w życie na mocy ustawy z dnia 29 października 2021 r.
- ⁴⁵ Zgodnie z danymi Ministerstwa Finansów na dzień 1 grudnia 2020 r. w Polsce funkcjonowało 65 grup kapitałowych. Zob. Ministerstwo Finansów, *Podatkowe grupy kapitałowe*, <https://www.gov.pl/attachment/1ac6faa0-3efd-4fa9-b639-bf1fed8fd099>, dostęp: 23.01.2022.
- ⁴⁶ D. Gajewski, *Grupa kapitałowa i jej ułomna podmiotowość podatkowa*, „Rejent” 2012, nr 9, s. 9-20.
- ⁴⁷ Więcej na temat grup VAT m.in. J. Sarnowski, P. Selera, *Grupy VAT – nowe narzędzie wspierania inwestycji i rozwoju*, „Przegląd Podatkowy” 2021, nr 6, s. 40-47 oraz *Grupy VAT – tło europejskie a propozycje w ramach Polskiego Ładu*, „Doradztwo Podatkowe – Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych” 2021, nr 9, s. 30-34.
- ⁴⁸ Zob. ustawa z dnia 29 października 2021 r.
- ⁴⁹ M. Zdyb, *Opodatkowanie spółek holdingowych w wybranych krajach Unii Europejskiej*, „Przegląd Podatkowy” 2008, nr 12, s. 38-42.
- ⁵⁰ IBFD, *Holding Companies – Topical Analyses*, Amsterdam 2019.
- ⁵¹ § 14-18 niemieckiej ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (Körperschaftsteuergesetz [KStG]), https://www.gesetze-im-internet.de/kstg_1977/, dostęp: 23.01.2022). Zob. też *Beck'scher Bilanz-Kommentar*, B. Grottel i in. (red.), München 2020, HGB § 271, Nb. 130-135.

- ⁵² D. Gajewski, *Nowy Ład (podatkowy) – rewolucja w CIT?*, <https://gazeta.sgh.waw.pl/insight/nowy-lad-podatkowy-rewolucja-w-cit>, dostęp: 17.01.2022.
- ⁵³ Tamże.
- ⁵⁴ Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 1532, <https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/A8566521AD17EECE-C125874A006F1417/%24File/1532-uzas.docx>, dostęp: 23.01.2022.
- ⁵⁵ Nowe art. 24m pkt 2 lit. b oraz art. 24m pkt 3 lit. d ustawy z dnia 15 lutego 1992 r., stanowiące elementy definicji odpowiednio spółki holdingowej oraz spółki zależnej na potrzeby nowo dodanego do tej ustawy rozdziału 5b o opodatkowaniu spółek holdingowych, wyłączając z zakresu definicji spółki stanowiące część PGK.
- ⁵⁶ Art. 17 ust. 1 pkt 34 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- ⁵⁷ Nowy art. 24o ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- ⁵⁸ Nowy art. 24n ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- ⁵⁹ Niezbędną treść oświadczenia precyzuje art. 24o ust. 2 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. Musi ono zawierać:
- 1) imiona i nazwiska lub nazwy, adresy oraz numery identyfikacji podatkowej stron umowy;
  - 2) nazwę, adres oraz numer identyfikacji podatkowej spółki zależnej, której udziały (akcje) będą zbywane;
  - 3) wskazanie udziału w kapitale spółki zależnej, który będzie przedmiotem odpłatnego zbycia;
  - 4) planowaną datę zawarcia umowy.
- ⁶⁰ Wyceny tych aktywów dokonuje się z zastosowaniem regulacji zawartej w art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- ⁶¹ To aż o rok krócej, niż wymaga tego art. 3 dyrektywy 2011/96/UE.
- ⁶² O którym mowa w art. 86a § 10 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 1540 ze zm.).
- ⁶³ Nowy art. 24m pkt 3 lit. d ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- ⁶⁴ Holding finansowy koncentruje swą działalność na posiadaniu akcji czy udziałów i zarządzaniu nimi, podczas gdy holding strategiczny pełni głównie funkcje finansowe i strategiczne, stąd prowadzenie przez nie rzeczywistej działalności gospodarczej może być uznane za wątpliwe. W holdingu operacyjnym zarządzanie spółkami jest scentralizowane, a zatem spółka nadrzędna prowadzi własną działalność produkcyjną oraz świadczy usługi na rzecz spółek podporządkowanych na podstawie zawartych umów. Por. T. Kondrakiewicz, *Holding jako forma współdziałania gospodarczego przedsiębiorstw*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio H. Oeconomia” 2001, nr 35, s. 177-178.
- ⁶⁵ Podział holdingów na finansowe, operacyjne i strategiczne został zaproponowany przez Bera Hausa, por. O. Grabiec, *Istota i przyczyny powstawania grup kapitałowych*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas. Zarządzanie” 2011, nr 2, s. 44.
- ⁶⁶ Art. 22 ust. 4a ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- ⁶⁷ Art. 22 ust. 4b ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- Gajewski D., *The Holding Company as an Instrument of Companies' Tax-Financial Policy Formation*, „Contemporary Economics” 2013, vol. 7, no. 1.
- Grabiec O., *Istota i przyczyny powstawania grup kapitałowych*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas. Zarządzanie” 2011, nr 2.
- Hybka M., *Schematy optymalizacji podatkowej europejskich struktur holdingowych*, „Zeszyty Naukowe SGGW w Warszawie. Ekonomika i Organizacja Gospodarki Żywnościowej” 2012, nr 97.
- Jamroz M., *Motywy podatkowe bezpośrednich inwestycji zagranicznych polskich przedsiębiorców*, w: *O nowy ład finansowy w Polsce. Rekomendacje dla animatorów życia gospodarczego*, J. Ostaszewski (red.), Warszawa 2015.
- Kondrakiewicz T., *Holding jako forma współdziałania gospodarczego przedsiębiorstw*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio H. Oeconomia” 2001, nr 35.
- Litwińczuk H., *Opodatkowanie koncernów. Rozwiązania w państwach Unii Europejskiej*, „Przegląd Podatkowy” 1995, nr 3.
- Mintz J., *Conduit entities: Implications of indirect tax-efficient financing structures for real investment*, „International Tax and Public Finance” 2004, no. 11 (4).
- Mongan J., Johal A., *Tax planning with European holding companies*, „Journal of International Taxation” 2005, vol. 16, no. 3.
- Oestreicher A., Koch A.R., *Corporate Average Tax Rates Under the CCCTB and Possible Methods for International Loss-Off set*, „FAT Working paper” 2008, no. 1, https://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm/SSRN_ID1456373_code834430.pdf?abstractid=1456373&mirid=1, dostęp: 23.01.2022.
- Romano C., *Holding company regimes in Europe: a comparative survey*, „European Taxation” 1999, vol. 7, no. 39.
- Sarnowski J., Selera P., *Grupy VAT – nowe narzędzie wspierania inwestycji i rozwoju*, „Przegląd Podatkowy” 2021, nr 6.
- Sarnowski J., Selera P., *Grupy VAT – tło europejskie a propozycje w ramach Polskiego Ładu*, „Doradztwo Podatkowe – Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych” 2021, nr 9.
- Solarz J.K., *Holding finansowy*, Warszawa 1992.
- Toborek-Mazur J., *Holding w aspekcie prawnym, bilansowym i podatkowym*, Kraków 2005.
- Udal N., Cinnamon A., *How to select a jurisdiction for your holding company*, „International Tax Review” 2004, vol. 10, no. 15.
- Vlachy J., *Investigating a Thin-Capitalization Rule: an option-based analysis*, „Politická Ekonomie” 2008, no. 56 (5).
- Warchoń J., *Umowy koncernowe w prawie niemieckim i polskim. Wzory umów*, Kraków 2001.
- Weichenrieder A.J., Mintz J., *What determines the use of holding companies and ownership chains?*, „Working Papers” 2008, no. 08/03.
- Zdyb M., *Opodatkowanie spółek holdingowych w wybranych krajach Unii Europejskiej*, „Przegląd Podatkowy” 2008, nr 12.
- Zimmerman J.L., *Taxes and Firm Size*, „Journal of Accounting and Economics” 1983, no. 5.
- Ziółek Ł., *Międzynarodowe planowanie podatkowe*, Warszawa 2007.

Źródła internetowe

Bibliografia

Literatura

- Beck'scher Bilanz-Kommentar, B. Grottel i in. (red.), München 2020.
- Cárdenas G.C., Gamez S.G., *The influence of the tax system on the location of holding companies in Switzerland*, „Competitiveness Review” 2015, vol. 25, no. 2.
- Dunning J.H., *Multinational Enterprises and the Global Economy*, Harlow 1993.
- Eicke R., *Tax planning with Holding Companies – Repatriation of US Profits from Europe*, Amsterdam 2009.
- Eynatten W., *European holding company tax regime: a comparative study*, „European Taxation” 2007, vol. 12, no. 47.
- Ficbauer D., Režňáková M., *Holding company and its performance*, „Acta Universitatis Agriculturae Et Silviculturae Mendelianae Brunensis” 2014, vol. 62, no. 2.
- Gajewski D., *Grupa kapitałowa i jej ułomna podmiotowość podatkowa*, „Rejent” 2012, nr 9.
- Gajewski D., *Nowoczesne holdingowe prawo podatkowe jako forma przeciwdziałania międzynarodowemu unikaniu opodatkowania*, w: *Dylematy reformy systemu podatkowego w Polsce*, H. Dzwonkowski, J. Kulicki (red.), Warszawa 2016.
- Bank Światowy, *Market capitalization of listed domestic companies (% of GDP)*, CM.MKT.LCAP.GD.ZS, <https://databank.worldbank.org/reports.aspx?source=2&series=CM.MKT.LCAP.GD.ZS&country=#>, dostęp: 25.12.2021.
- Bank Światowy, *Market capitalization of listed domestic companies (current US\$)*, CM.MKT.LCAP.CD, <https://databank.worldbank.org/reports.aspx?source=2&series=CM.MKT.LCAP.CD&country=#>, dostęp: 25.12.2021.
- Gajewski D., *Nowy Ład (podatkowy) – rewolucja w CIT?*, <https://gazeta.sgh.waw.pl/insight/nowy-lad-podatkowy-rewolucja-w-cit>, dostęp: 17.01.2022.
- Odpowiedź podsekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych – z upoważnienia ministra – na zapytanie nr 2662 w sprawie nieutrzymywania przez Rzeczpospolitą Polską stosunków dyplomatycznych i konsularnych z Republiką Nauru, <http://orka2.sejm.gov.pl/IZ5.nsf/main/68C0F9B2>, dostęp: 27.10.2021.
- Portal Promocji Eksportu, *Wymiana handlowa Cypru*, <https://www.trade.gov.pl/pl/aktualnosci/306966,wymiana-handlowa-cypru.html>, dostęp: 27.10.2021.
- Serwis Rzeczypospolitej Polskiej, *Malta*, <https://www.gov.pl/web/malta/malta>, dostęp: 27.10.2021.

Akty prawne

Dyrektywa Rady 2011/96/UE z dnia 30 listopada 2011 r. w sprawie wspólnego systemu opodatkowania mającego zastosowanie w przypadku spółek dominujących i spółek zależnych różnych państw członkowskich, Dz. Urz. UE L 345 z 29.12.2011, s. 8.

Körperschaftsteuergesetz (KStG), https://www.gesetze-im-internet.de/kstg_1977/, dostęp: 23.01.2022.

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie określenia krajów i terytoriów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych, Dz.U. poz. 600.

Ustawa z dnia 13 października 1995 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw, Dz.U. Nr 142, poz. 704 ze zm.

Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 1800 ze zm.

Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 2105 ze zm.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 1540 ze zm.

Inne źródła

Deloitte, *Cyprus Tax Facts 2020*, 2020.

Główny Urząd Statystyczny, *Obroty towarowe handlu zagranicznego ogółem i według krajów w okresie styczeń-grudzień 2018 (dane tymczasowe)*, Warszawa 2019.

IBFD, *Holding Companies – Topical Analyses*, Amsterdam 2019.

Ministerstwo Finansów, *Podatkowe grupy kapitałowe*, <https://www.gov.pl/attachment/1ac6faa0-3efd-4fa9-b639-bf1fed8fd099>, dostęp: 23.01.2022.

Ministerstwo Finansów, *Podatkowe grupy kapitałowe*, <https://www.gov.pl/attachment/df2e283c-5827-46ee-a5ad-0ff392abaf40>, dostęp: 23.01.2022.

Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii, Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej, *Wielkie Księstwo Luksemburga. Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską*, styczeń 2021.

Otterspeer Haasnoot & Partners, Dutch and International Tax Counsel, *Summary of the Netherlands Tax Regime 2020. Relevant features for foreign investors*, May 2020.

Polski Instytut Ekonomiczny, *Luka CIT w Polsce w latach 2014-2018*, Warszawa, lipiec 2020.

Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 1532, <https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/A8566521AD17EECEC125874A006F1417/%24File/1532-uzas.docx>, dostęp: 23.01.2022.